

A. Κείμενο: Κ. Π. Καβάφης, Καισαρίων

Ἐν μέρει γιά νά ἐξακριβώσω μιὰ ἐποχή,
ἐν μέρει καί τήν ὥρα νά περάσω,
τήν νύχτα χθές πῆρα μιὰ συλλογή
ἐπιγραφῶν τῶν Πτολεμαίων νά διαβάσω.
Οἱ ἄφθονοι ἔπαινοι κ' ἡ¹ κολακεῖες 5
εἰς ὅλους μοιάζουν. Ὅλοι εἶναι λαμπροί,
ἔνδοξοι, κραταιοί, ἀγαθοεργοί·
κάθ' ἐπιχείρησιν τῶν σοφοτάτη.
Ἄν πεῖς γιά τές γυναικες τῆς γενιᾶς, κι αὐτές,
ὄλες ἢ Βερενίκες² κ' ἡ Κλεοπάτρεις θαυμαστές. 10

Ὅταν κατόρθωσα τήν ἐποχή νά ἐξακριβώσω
θ' ἄφινά τό βιβλίό ἄν μιὰ μνεῖα μικρή,
κι ἀσήμαντη, τοῦ βασιλέως Καισαρίωνος³
δέν εἴλκυε τήν προσοχή μου ἀμέσως...

Ἄ, νά, ἦρθες σύ μέ τήν ἀόριστη 15
γοητεία σου. Στήν ἱστορία λίγες
γραμμές μονάχα βρίσκονται γιά σένα,
κ' ἔτσι πιό ἐλεύθερα σ' ἔπλασα μέσ στόν νοῦ μου.
Σ' ἔπλασα ὠραῖο κ' αἰσθηματικό.

Ἡ τέχνη μου στό πρόσωπό σου δίνει 20
μιάν ὄνειρώδη συμπαθητική ἐμορφιά.
Καί τόσο πλήρως σέ φαντάσθηκα,
πού χθές τήν νύχτα ἀργά, σάν ἔσβυνεν
ἡ λάμπα⁴ μου -ἄφισα ἐπίτηδες νά σβύνει-
ἐθάρεψα πού μπῆκες μέσ στήν κάμαρά μου, 25

μέ φάνηκε πού εμπρός μου στάθηκες· ώς θά ἦσουν
μές στήν κατακτημένην Ἀλεξάνδρεια,
χλωμός καί κουρασμένος, ιδεώδης ἐν τῇ λύπη σου,
ἐλπίζοντας ἀκόμη νά σέ σπλαχνισθοῦν
οἱ φαῦλοι - πού ψιθύριζαν το «Πολυκαισαρή⁵». 30

(1918)

-
1. ἡ: οι. Πρόκειται για μία ἀπό τις χαρακτηριστικές ὀρθογραφικές ιδιοτυπίες του Καβάφη.
  2. Βερενίκη: σύζυγος του βασιλιά Πτολεμαίου του Α΄.
  3. Αὐτόν τον εἶπαν πότερο ἀπ' τους μικρούς,
αὐτόν τον εἶπαν βασιλέα των Βασιλέων.
(βλ. Κ.Π. Καβάφης, Ἀλεξανδρινοί βασιλεῖς).
  4. Πρόκειται για λάμπα πετρελαίου.
  5. Πολυκαισαρή: ἡ ὑπαρξη περισσοτέρων του ενός ηγεμόνων (Καισάρων). (Βλ. Ομήρου Ἰλιάδα, Β 204, οὐκ ἀγαθόν πολυκοιρανίη: δεν εἶναι καλό πράγμα ἡ πολυαρχία).

B. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Σε ποια ἀπό τις κατηγορίες των ποιημάτων του Καβάφη ἐντάσσετε το ποίημα; Να δικαιολογήσετε την ἀπάντησή σας.

Μονάδες 15

2. Να ἐπισημάνετε τις διάσπαρτες ὁμοιοκαταληξίες καὶ να σχολιάσετε τη λειτουργία τους.

Μονάδες 20

3. Το ποίημα τελειώνει αισιόδοξα ἢ ἀπαισιόδοξα; Να αιτιολογήσετε την ἀπάντησή σας ἐπικαλούμενοι στοιχεῖα του κειμένου.

Μονάδες 20

4. Στον *Καισαρίωνα* ἡ ποίηση ἀποκαθιστά την ἀδικία της ιστορίας. Με ποια ἔννοια γίνεται αὐτό; Να αιτιολογήσετε την ἀπάντησή σας με ἀναφορές στο κείμενο.

5. Το ποίημα *Αλεξανδρινοί Βασιλείς* του Καβάφη αναφέρεται στο ίδιο πρόσωπο. Γιατί ο ποιητής θέλγεται από το πρόσωπο του νεαρού Καισαρίωνα;

Κ.Π. Καβάφης
Αλεξανδρινοί Βασιλείς

Μαζεύτηκαν οι Αλεξανδρινοί
να δουν της Κλεοπάτρας τα παιδιά.
τον Καισαρίωνα και τα μικρά του αδέρφια,
Αλέξανδρο και Πτολεμαίο, που πρώτη
φορά τα βγάζαν έξω στο Γυμνάσιο,
εκεί να τα κηρύξουν βασιλείς,
μες στη λαμπρή παράταξι των στρατιωτών.

Ο Αλέξανδρος – τον είπαν βασιλέα
της Αρμενίας, της Μηδίας και των Πάρθων.
Ο Πτολεμαίος – τον είπαν βασιλέα
της Κιλικίας, της Συρίας, και της Φοινίκης.
Ο Καισαρίων στέκονταν πιο εμπροστά,
ντυμένος σε μετάξι τριανταφυλλί,
στο στήθος του ανθοδέσμη από υακίνθους,
η ζώνη του διπλή σειρά σαπφείρων κι αμεθύστων,
δεμένα τα ποδήματά του μ' άσπρες
κορδέλες κεντημένες με ροδόχροα μαργαριτάρια.
Αυτόν τον είπαν πίοτερο από τους μικρούς,
αυτόν τον είπαν Βασιλέα των Βασιλέων.

Οι Αλεξανδρινοί έννοιωθαν βέβαια
που ήσαν λόγια αυτά και θεατρικά.

Αλλά η μέρα ήτανε ζεστή και ποιητική,

ο ουρανός ένα γαλάζιο ανοιχτό.
το Αλεξανδρινό Γυμνάσιο ένα
θριαμβικό κατόρθωμα της τέχνης,
των αυλικών η πολυτέλεια έκτακτη,
ο Καισαρίων όλο χάρις κ' εμορφιά
(της Κλεοπάτρας υιός, αίμα των Λαγιδών)]
κ' οι Αλεξανδρινοί έτρεχαν πια στην εορτή,
κι' ενθουσιάζονταν, κ' επευφημούσαν
ελληνικά, κ' αιγυπτιακά, και ποιοι εβραίικα,
μ' όλο που βέβαια ήξευραν τι άξιζαν αυτά,
τι κούφια λόγια ήσανε αυτές οι βασιλείες.

(1912, Μάιος)

Κούζας Ιωάννης